

Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, meja 1999
lětnik 49

5

Bože słowo za nas

Ja sym dobreje nadźije, zo tón, kiž je we was dobry skutk započat, jón tež dokonja hač do dnja Jezusa Chrystusa.

(Fil. 1,6)

W lisće japoštoła Pawoła na Filipiskich jewi so dowěra, dżakownosć a wjeselosć. My pak smy husto skeptiscy, mamy mało dowěry a začuwamy njesprawnosć tež tam, hdžež njesprawnosć njeje. Při tym so drje kóždemu z nas lěpje dže hač Pawołej. Wón je zajaty a namocy podcisnjeny. A što jeho w přichodže wočakuje, to je cyle njewěste. Může so samo stać, zo so k smjerći zasudzi. A tola pisa wón wo dowěrje, dżakownosći a wjeselosći. Zwotkel ma japoštoł Pawoł za to móc? Spušći so wón na swoje mocy a swoju wušiknosć? Abo spyta wón z pomocu dobrych přečelow z jastwa twochnyć?

Ničo z teho Pawoł nječini. Wón je poľny dowěry, dža-

kownosće a wjeselosće, dokelž wě, zo Bóh skutkuje. Japoštoł z tym liči, zo ma Bóh wšitko w swojimaj rukomaj. Tehodla za njeho jastwo a to, štož jeho wočakuje, njeje spytowanje. Wón je přeswědčeny, zo Bóh swój dobry skutk dale wjedže a dokonči.

To móžemy wot njeho wuknyć: dowěru, zo Bóh swój skutk tež pola nas k dobremu wuwjedže. Potom to pak jenož na našej prócy a wukonach njezaleži. Na kóncu njejsu naše skutki rozsudzace, ale to, štož Bóh čini. Tak móžemy bjez stracha do přichoda hić, z dowěru, dżakownosću a wjeselosću. Njestejimy sami. Bóh nas přewodža na našim puću přez žiwjenje, tež, hdyž su to jónu čezke puće. **S. Albert**

ŽOHNOWANE SWJATKI

*přeje wšitkim čitarjam
redakcija Pomhaj Bóh*

„Rekwiem“ Korle Awgusta Kocora

Łužica dožiwi w dojutrownym času wosebity hudźbny podawk: předstajenje „Rekwiema“ K. Awgusta Kocora.

Serbski ludowy ansambl – chór, orchester a serbscy wumělcy jako solisća – předstaji tutu wulkotnu hudźbnu twórbu pod nawodom ansambloweho chóroweho direktora RONALDA MONEMA. Kocor je pućrubar a založer serbskeje wumělskeje hudźby. 1822 w Zahorju pola Budestec narodženy sta so z wučerjom a kantorom. Hač do kónca swójeho žiwjenja 1904 skutkowaše w Ketlicach pola Lubija, hdžež je tež pochowany. Kocor bě čłowjek, kiž nimo swójeho powołanja wobšěrnje skutkowaše. Spěchowaje serbske spěwne towarstwa a serbske spěwanske swjedženje. 1845 přewjedže zhromadnje z Łazowskim fararjom Handrijom Zejlerjom přeni serbski spěwanski swjedžeń. Komponowaše džewjeć oratorijow, dvě operje a instrumentalnu a chórowu hudźbu.

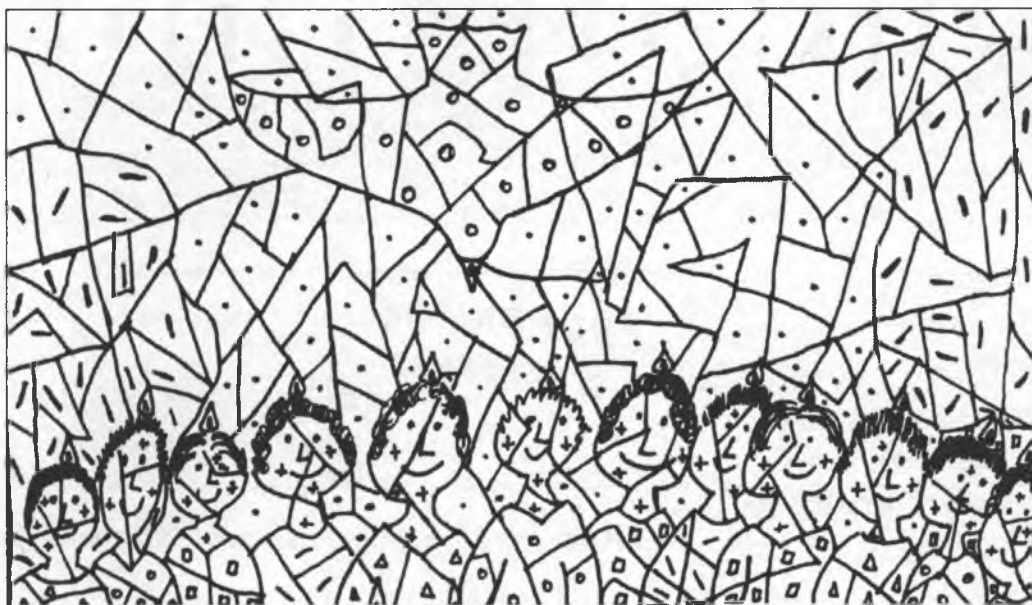
„Rekwiem“ je jedna z jeho poslednich twórbow. Napisa jón w běhu třoch měsacow. Při tym njezložowaše so, kaž je hewak při rekwiemach z wašnjom, na liturgiju, ale wuzwoli sej sam teksty z biblije. W dwanaće džělach zwurazni so komponist a přednjese swoju naležnosć z hluboko nabožnej řeču hudźby. Tu njeje nič manirěrowane abo kumštne, ale hluboko začu-

wane. Duša so wuliwa w hudźbje. A tak ma hižo zawodny chór z kěrlušom „O hłowa, krawnje zbita“ jimace wuprudženje. To rozbudža, připosluchar je hnuty. Słyšimy a začuwamy Kocora jako křescana, kiž nam praji, zo je křiž wosud křescana. Wuběrnyje zestajany chór wuprudžeše napjatost po cylej cyrkwi. Tež wšitke tamne džěle „Rekwiema“ – hač přednjese wot dobrych solistow Kathriny Balo, Tanje Donatec, Handrija Henčela a Stefana Baumgärtela abo wot cyleho ansambla – přinošowachu k wulkotnemu poradženju. Wšitko přeswědčeše, tež tohodla, dokelž bě začuwać, zo wumělcy za kóždjej notu a kóždym słowom steja. Tajke skutkowne předstajenje oratorijow sej lubowarjo hudźby přeja. Připoslucharstwo w derje wopytanej Łazowskej cyrkwi bě po dostojnym Hamjenju tak zajate, zo hakle po dlěšej čišinje zasadzi doľho trajacy přiklesk.

Serbskemu ludowemu ansamblej ma so za tutu interpretaciju hluboki džak wuprajić. Kocorowa twórba dyrbała so bórže tež zwonka Łužicy předstajeć, zo by serbska wumělska hudźba – tež načasna – přewinyła hranicy regionalizma. Přenje pospyty noša hižo dobre plody. Lětsa nazymu zarjaduja so Dny serbskeje hudźby w mišterskej žurli Berlinskeje filharmonije. **Hinc Roy**

Foto: K.A.

Lube džěci!

Wumolujće wobraz po znamješkach a hižo spóznajeće swjedźeń, kotryž w meji swjećimy. Znamješka maja sčěhowace barby:

- módre
- ✓ zelene
- brune
- △ čerwjene
- + oranžoje
- žolte

Přeju wam wjele wjesela při wumolowanju!

Waša Jadwiga

Za Ludmilu Měťškowej

W małym kruhu při wuznych a přecelow bu 12. měrca poboku swojeho mandželskeho na Tuchorskim pohrjebnišču w Budyšinje pochowana knj. Ludmila Měťškowa. Pohrjeb, kiž bě w zmysle njeboćičkeje ryzy serbski, jednor a ćichi, měješe sup. Albert. Na rozžohnowanje zaspěwachu jej přewodźerjo rjany póstny kěrluš „O hłowa, krawnje zbita“, kiž přez ćerpjenje a row zbudźuje nadźiju na žiwjenje.

Ludmila Měťškowa pochadžeše ze znateje serbskeje swójby. Narodži so 21. měrca 1923 jako přnje džěčo Arnošta Holana, kiž bě kantor a wučer w Budyšinku a přez swoje serbske džěło daleko po Łužicy znaty. Z Holanecami wusko spřeceleny wosadny farar Božidar Dobrucký ju wukřći a jej zdomom kmótrše. Zchromadnje z młódsimi sotrami Hanku, Lubinu a Wandu přežiwi bjezstarostne džěcatstwo w ryzy serbskim Budyšinku. Z wjesnymi towarškami wotkry sej wokolinu a rjanosć přirody; pola Gruhleca džěda a wowki, kiž měještaj statok w Budyšinku, zezna so z jednorym burskim žiwjenjom; a wot staršeju dósta na puć žiwjenja šěroke zdžělowanje,

lubosć k hudźbje, hłuboki zajim za kulturu a wědome wuznaće k serbstwu a słowjanstwu. Zahe zezna wodźacych narodnych prócowarjow, kotryž přichadźachu na Budyšinsku šulu. Mjez nimi běchu Jan Skala, Měrćin Nowak-Njechorński, Pawoł Nedo, Michał Nawka a Bjarnat Krawc. Tež přez jich wopyty zaščěpi so Holanec holcam na čas žiwjenja starosć wo narodne wuwice Serbow.

Z nastupom nacionalsocialistow so swójbne žiwjenje zrazom přeměni. Brunni mórnarjo njećerpjachu přeswědčeneho Serba a socialdemokrata w šulskej službje. 1934 wuhnachu kantora Holana hakle 52 lět stareho ze zastojnstwa. Swójba přecahny do Budyšina do swójbnego doma na wuchodnej kromje města, kiž sta so bórze ze zetkanišćom serbskich prócowarjow. Ludmila Holanec bu 1937 w Marije-Marcínej cyrkwi konfirměrowana, zložići 1943 maturu a poda so na studij pedagogiki do Drježdźan. Kaž wot njeje lubowana a česceny nan chcyše džělać we wučerstwje.

1945 bě kantor Holan mjez přenimi, kiž starachu so wo natwar serbskeho šul-

stwa. Za džowku Ludmilu bě samozrozumliwe swoje mocy samsnemu zaměrej wěnować. Hnydom po wójnje sta so z nowowučerku. Skutkowaše tam, hdžež bě trěbna, mjez druhim dlěši čas w Rakojdach. Po třoch lětach wučerskeho džěła poskići so jej runja tamnym młodym Serbam studij w słowjanskim wukraju. 25lětna poda so 1948 ze sotru Lubinu do Prahi. Lubina wopytowaše konserwatorij a sta so pozdžišo ze znatej koncertnej organistku, Ludmila pak studowaše na Karlowej uniwersiće wědomostne bibliote-

karstwo. 1950 wróći so do Łužicy a na lěto hišće raz do wučerstwa, doniž njesta so 1951 wyša asistentka w nowozaloženym InSTITUTE za serbski ludospyt a lěto pozdžišo redaktorka časopisa „Serbska šula“.

Ze založenjom swójby wzda so nadarjena a wysoko kubłana młoda žona dalšeho powołanskeho wuwica. Wu- da so 1953 na wědomostnika Frida Měťška, porodži džěsći Jura a Wandu a sta so na wjele lět z domjacej. Z woporliwej lubosću wukubla a spěchowaje swojej džěsći, wobstara přichodneho ↪

Ludmila Měťškowa w januaru 1999 we Weingartenje.

Foto: prywatne

nana a zmóžni mandželske-
mu so cyle zanurić do swo-
jich slědženjow. Jemu runa-
še puć, so stać z nimoměry
plódnym a mjezynarodnje
připóznatym wědomostni-
kom. Sama wobchowa sej
žiwu zwisk k wšemu, štož so
w Serbach stawaše. Lědma
bě serbskich kulturnych po-
dawkow, na kotrychž njeby
přitomna była. Přewza tež
wšelake nadawki, mjez dru-
him pišaše sobu na Serbskim
biografiskim słowniku.

1970 wróći so do powo-
łanskeho žiwjenja. Třinaće
lět nawjedowaše hudźbny
sektor při Domje za serbske
ludowe wumělstwo. Wustoj-
nje a nimoměry rady wuko-
nješe tute wjelestronske džě-
ło, kotraž wotpowědowaše
jeje hudźbnym a serbskim
zajimam. Džělaše z džěca-
cymi chórami, přewjedže
spěwne swjedženje a přiho-
towaše notowy material za
čišč. Trajnu hódnotu ma rjad
„Nowa serbska hudźba“, w
kotrymž wuda něhdže po-
sta čisłow z twórbami na-
časnych serbskich komponi-
stow. Bjez jeje konstruktiv-
neho, do tworjenja pohonjo-
waceho džěla z hudźbnika-
mi někotreje kompozicije

njeby było. Česćownosć sej
zdoby tež mjez kolegami, kiž
wažachu sej jeje spuščom-
nosć a dokładnosć w powo-
łanskim džěle runje tak kaž
jeje wotewrjenosć a pomocli-
wosć. Ženje so njezapowě
sobudželaćerjow podpěrać
z dobrej radu a swojej wob-
šěrnej wědu.

Po smjerći mandželskeho
w léce 1990 přesydlili so Lud-
mila Mětskowa 1991 k džow-
ce do městačka Weingarten
w Badensko-Württemberg-
skej. Njebě jej lochko w star-
obje wopuščić přiwuznych,
přećelow a lubowanu do-
miznu. Daloko wot Łužicy
sćěhowaše dokładnje wuwic-
će w Serbach, wo kotrymž
zhoni ze Serbskich Nowin,
Rozhlada a Pomhaj Bóh. Skład-
nostne wopyty w Budy-
šinje sej často tak zarjadowa,
zo móžeše zdomom wopytać
serbske kulturne a tež cyrk-
winske zarjadowanja.

Čicho, kaž bě žiwa byla, je
Ludmila Mětskowa wotešla.
Měsac do svojich 76. naro-
dnin, njedzeli 21. februara,
zemřě njenadžicy w swoim
bydlenju we Weingartenje.
Nětko je so stysk za domiznu
minyl. Wona je so domoj
wróćiła. **T.M.**

Pohłubšenje zwiskow

W měrcu přebywaše před-
sydka serbskeho towarstwa
w Texasu, knj. Georgie Boy-
ce, ze swójbnyimi wjacore dny
we Łužicy. Wopytachu wsy
we wuchodnych Budyskich
kónčinach, z kotrychž pochad-
zachu jich předchadnicy. Ze
zajimom wobhladachu sej w
Barće keramiku wuměłče
Wórše Lanzyneje a nakupi-
chu někotre wudžělki, mjez
druhim taflu ze serbskim žo-
hnowanjom. W Budyšinje
wopyta knj. Boyce wjacore
serbske institucije, zo by so
hižo wobstějacy zwisk mjez
nimi a texaskim towarstwom
pohłubiš. W Serbskej kultur-
nej informaciji skaza jendžel-
skorěčne brošurki wo Ser-

bach a w Smolerjec kniharni
nakupi za něšto stow hriw-
now wudaća serbskeho na-
kladnistwa, kiž maja so w
muzeju w Serbinje předa-
wać. Wunošna bě tohorunja
rozmołwa w Serbskim domje
wo možnym přistupje tesa-
skeho towarstwa k Domowin-
je. Dalšej rozmołwje měješe
knj. Boyce w Serbskim mu-
zeju a w Serbskim instituće.

Knj. Boyce je mandželska
lutherskeho fararja we War-
dze blisko Serbina. Nimo na-
dawkam we wosadze wěnu-
je wjele časa serbskemu džě-
łu. Tuchwilu nawjeduje při-
hoty na serbski swjedžen, kiž
budže w septembur w
Serbinje. **T.M.**

Jutrownej postrowaj

Rjane jutrowne postrowy, zo je naš Knjez Jezus Chryst z
rowa stanyl, sćelu přećeljo Pólsko-serbskeho towarstwa,
delnojošleski wotdžěl, we Wrocławju.

Ludmila Gajczewska, předsydka

Wažena redakcija, prošu přiwzajće wot nas přeća za žo-
hnowane jutry w radosći křižowaneho Knjeza, kotrehož
prosimy, zo by Wam dał strowotu, móc a swoje žohnowanje
za Waše džěło. Džakujemy so za wšo! W Chrystusowej lu-
bosći Waš

dr. Andrej Filo ze swójbu z Prahi

Z cyrkwinskeho žiwjenja

Stuttgart. Biblija bě tež loni najbóle kupowana kniha na
swěće. 20,75 mio. eksemplarow je so 1998 rozšěrilo, to je
poł milionu wjac hač 1997. Najwjace wotbytka bě w Brazil-
skej, najmjenje w krajach wuchodneje Azije. W Němskej je
so 474 000 biblijow předało.

Drježdžany. W Sakskej wobdžěli so někak 65 000 šulerjow
a šulerkow na ewangelskej nabožinjce. Ju podawa něhdže
1 200 wučerjow, mjez kotrymiž je tysac fararjow a druhich
cyrkwinskich sobudželaćerjow.

Paderborn. Ewangelska cyrkej w Němskej ma 7 000 po-
zawnowych chórow z někak 120 000 dujerjemi. 40 %
z nich su žony. Třecina dujerjow je młódsa hač 30 lět.

Powěsće

Bošecy. Kaž kóždy lěto haja-
chu tež lětsa Bošećenjo zaso
jutrowne spēwanje. Čichi
pjatk wječor w sedmich za-
njesechu póstne a přeni džěń
jutrow rano w sedmich ju-
trowne kěrlušce. Spěwanje
přewodžachu hudźbnicy wo-
hnojowoboroweje kapały.
Spěwaše so zaso na zwuče-
nych štyrjoch městnach we
wsy: před Rachlicec, Hobra-
kec a Šwarcec statokom kaž
tež při wojerskim pomniku.
Čichi pjatk wobdžěli so tři-
ceći, jutry rano wósomnaće
wosobow, mjez nimi tež młó-
dostni a džěci. Wo přewjedže-
nje jutrowneho spēwanja sta-
ra so hižo lětdžesatki Jane-
cec-Grofic swójbja. Hišće za
čas druheje swětoweje wój-
ny spēwaše so serbsce, z po-
wójskeho časa sem něm-
sce. Bošecy su jenička wjes
w Budyskim kraju, kiž je sej
wuchowala stary serbski na-
ložk jutrowneho spēwanja.

Budyšin. W katolskich Ser-
bach su lětsa 1 597 křižerjow
naličili. To je 72 wjac hač
loni. W džewječ procesio-
nach mjez Kulowom a Bu-
dyšinom wozjewichu křiže-
rjo jutrowne poselstwo zro-
wastanjeného Knjeza. Wose-
bitu česć mějachu lětsa Ra-
dworscy křižerjo, kotrychž w
Baćonju postrowi Drjež-
džansko-Mišnjanski biskop
Joachim Reinelt.

Kamjenc. 7. a 8. apryla pře-
bywaše sakskej krajny biskop
Volker Kreß na wopyće w
Kamjenskim cyrkwiskim
wobwodže. Mjez druhim wo-
pyta katolski Křesćansko-so-
cialny kubłanski skutk w Mi-
łočicach a zetka so k rozmo-
łwje z wjesnjanošćami Ka-
mjenskich kónčin.

Budestecy. Swěrnny wotebě-
rar a čitar našeho PB Jan
Wuhler woswjeći dnja ➔

21.3. svoje narodniny. Jako jemu po kemšach gratulowach, so wón podžakowa ze starym serbskim słowom „da-li Bóh“. Popoldnju wšak mjeješe němskich hosći. Mandželska Hilda nas k wječeri přeprosny. Wona so wobdžěli w nowšim času sobu na serbskich kemšach, zo njeby swojemu Janej dała sama přez drohu hić. Při wjesolej bjesadze běchmy

chwilu hromadže a zaspěwachmy narodninarjej serbski kěrluš. Nutrnje swojej ruce styknywši ze swěcatymaj wočomaj na nas pohladny. Njech je dale w svojim žiwjenju pod Božej hnadu a njech je jemu dale nježdělske kemšichodženje spožčene. Woběmaj z wutroby džak za přijomny a wokřewjacy wječor.

HaHaTa

Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń lěta 26. a 27. junija we Wochozach

We Wochozach wotměje so lěta 26. a 27. junija Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń. Nimo toho woswjeći wosada Wochozy/Hamor 15. meje ze swjedženskim kemšemi 250lětny jubilej Wochožanskeje cyrkwy. Wot 1908 do 1913 bě serbski rěčny wědomostnik a sobuzaložer Domowiny Bogumił Šwjela (1873–1948) farar we Wochozach. W nalěcu restawrowaše pomnikoškitny zawod z Dobrošic pola Njeswačidła nutřkowne Božeho domu. Frank Njek wobnowi serbske a němske napisma na cyrkwinych łubjach.

Tekst a foto: E. Bigonowa

Pomhaj Bóh, časopis ewangeliskich Serbow; wudawaćel a zamotwity: Serbski wosadny zwjazk, adresa redakcije/Adresse der Redaktion: Jerjowa/Heringstraße 15, 02625 Budyšin/Bautzen; Postvertriebsnummer: F 13145; zamotwity redaktor: superintendent Siegfried Albert (tel./fax: 03591/481280); čišć: Lausitzer Druck- und Verlagshaus GmbH/Serbska čišćernja, Hornčerska/Töpferstraße 35, 02625 Budyšin/Bautzen, zhotowjenje a rozšěrjenje časopisa Pomhaj Bóh podpěruje Domowina-Verlag GmbH Ludowe nakładnistwo Domowina, Sukelnska/Tuchmacherstraße 27, 02625 Budyšin/Bautzen; Pomhaj Bóh wuchadza jónkroč za mjesac. Lětny abonent plaći 10 hriwnow. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 1000 028 450, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Naložk jutrowneho spěwanja

Rowno. W jutrownej nocy zanjesechu Slepjanske kantorki před 30 statokami w Slepom a Rownom serbske jutrowne kěrlušy. Krótko do połnocy zahajichu jutrowne spěwanje na Lejnikec dworje w Slepom, rano w sedmich zakončichu je z nutrnosću na Rownjanskim kěrchowje. Naložk jutrowneho spěwanja bě před lětdžesatkami zašoł, 1993 jón Slepjanske kantorki pod nawodom Leńki Nowakoweje wožiwichu.

Přeprašujemy

02.05. – 4. niedźela po jutrach

10.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michalskej (sup. Albert)

13.30 hodź. kemše w Budestecach (sup. Albert)

08.05. – sobota

14.30 hodź. wosadne popołdne we Wuježku pola Wósporka (sup. Albert)

09.05. – 5. niedźela po jutrach

10.30 hodź. kemše w Spalach (sup. Albert)

11.45 hodź. nutrnosć w rozhlósu (farar Malink)

14.00 hodź. wosadne popołdne w Židžinom (sup. Albert)

16.05. – 6. niedźela po jutrach

11.45 hodź. nutrnosć w rozhlósu (sup. Albert)

19.05. – srieda

15.00 hodź. wosadne popołdne we Wochozach (sup. Albert)

22.05. – sobota

14.00 hodź. wosadne popołdne w Klětnom (sup. Albert)

23.05. – 1. dzeń swiatkow

11.45 hodź. nutrnosć w rozhlósu (farar Malink)

24.05. – 2. dzeń swiatkow

10.00 hodź. kemše w Budyšinje w Michalskej (sup. Albert)

14.00 hodź. delnjoserbske kemše w Turjeju (předar Frahnaw)

29.05. – sobota

15.00 hodź. wosadne popołdne w Delnim Wujězdze (sup. Albert)

30.05. – swjedžen swiateje Trojicy

8.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (farar Malink)

11.45 hodź. ekumeniska nutrnosć w rozhlósu (kapłan Deleńk/sup. Albert)

01.06. – wutora

18.00 hodź. wosadny wječor w Nowym Měšće (sup. Albert)

02.06. – srieda

14.00 hodź. wosadne popołdne w Minakale (sup. Albert)

05.06. – sobota

15.00 hodź. wosadne popołdne w Barće (sup. Albert)

06.06. – 1. niedźela po swiatej Trojicy

10.00 hodź. kemše w Budyšinje w Michalskej (sup. Albert)

13.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (sup. Albert)